

Přehled aktuální legislativy

JUDr. Bc. Libor Kyncl

V tomto článku jsou zrekapitulovány významné legislativní novinky, které byly přijaty nebo nabyly účinnosti od 1. ledna 2011 do 1. července 2011 v oblasti práva informačních a komunikačních technologií (dále právo ICT).

Nová úprava elektronických peněz

Do českého právního řádu byla zákonem č. 139/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 156/2010 Sb., a některé další zákony, s účinností od 27. května 2011 transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnice 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES. Tato směrnice byla zpracována do zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, kde nová transponovaná ustanovení nahradila starou úpravu elektronických peněz přejatou z původního zákona o platebním styku z roku 2002.

Současně s touto novelou zákona o platebním styku byly Českou národní bankou přijaty následující prováděcí předpisy, které detailně upravují fungování platebních systémů s neodvolatelností zúčtování, emitentů elektronických peněz a poskytovatelů platebních služeb (v uvedeném pořadí):

- Vyhláška č. 140/2011 Sb., o platebních systémech s neodvolatelností zúčtování,
- Vyhláška č. 141/2011 Sb., Vyhláška o výkonu činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu,
- Vyhláška č. 142/2011 Sb., o předkládání informací platebními institucemi, institucemi elektronických peněz, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu a vydavateli elektronických peněz malého rozsahu České národní bance.

Alternativní způsob řešení sporů ze spotřebitelských úvěrů

Zákonem č. 180/2011 Sb. byla s účinností od 1. července 2011 rozšířena působnost Finančního arbitra České republiky o oblast spotřebitelských úvěrů a kolektivního investování. Finanční arbitr do současnosti rozhodoval spotřebitelské spory pouze v oblasti platebních služeb, převodů a platebních prostředků. V současné době představují spotřebitelské úvěry oblast, která je realizována elektronicky pouze okrajově, z důvodu povinnosti poskytovat předšmluvní a smluvní informace na trvalém nosiči dat. Naproti tomu kolektivní investování je v České republice poskytováno elektronickými prostředky zcela běžně (nejčastěji v rámci internetového bankovníctví banky obhospodařující podílové fondy

nebo v rámci elektronického rozhraní zcela odděleného od bankovní činnosti).

Biometrické údaje v průkazech k pobytu cizinců ze třetích zemí

Evropská unie dle nařízení Rady (ES) č. 380/2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, zavádí identifikační průkazy k pobytu cizinců ze třetích zemí, které budou obsahovat biometrické údaje svého držitele a tím umožní lepší kontrolu pobytu cizích státních příslušníků na území Evropské unie. V návaznosti na zmíněné nařízení tyto průkazy zavádí i Česká republika, konkrétně zákonem č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, s účinností od 1. ledna 2011. Od jejich zavedení nebude až na vymezené výjimky možné vydávat identifikační průkazy bez těchto údajů. Původně bylo plánováno spuštění této funkcionality k 1. květnu 2011 (nařízení stanovuje termín 20. května 2011 pro biometrické zobrazení obličeje), ale z technických důvodů bylo odloženo.

Příprava nové legislativy reagující na zrušení části zákona o elektronických komunikacích Ústavním soudem

V návaznosti na nález Ústavního soudu č. 94/2011 Sb., ze dne 22. března 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, ve věci návrhu na zrušení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a na zrušení vyhlášky č. 485/2005 Sb., o rozsahu provozních a lokalizačních údajů, době jejich uchovávání a formě a způsobu jejich předávání orgánům oprávněným k jejich využívání, připravuje Ministerstvo vnitra České republiky novou právní úpravu této oblasti. V tomto nálezu byla dosavadní úprava zmíněných odstavců § 97 zrušena jako protiústavní spolu s prováděcím předpisem. Plánem Ministerstva vnitra je připravit úplně novou koncepci právní úpravy data retention, která bude v souladu s právem na informační sebeurčení.

Česká národní banka se stala součástí Evropského systému dohledu nad finančními trhy

Zákon č. 92/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 6. dubna 2011 zařadil Českou národní banku do Evropského systému dohledu nad finančními trhy a stanovil jí povinnost spolupráce s Evropskou radou pro systémová rizika a evropskými orgány dohledu nad finančními trhy. Tímto zákonem byl dohled České národní banky nad oblastí elektronických financí svázán s unijním dohledem v téže oblasti v rámci dohledu nad finančním trhem.

Úřad práce České republiky

Od 1. dubna 2011 nabyl účinnosti zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon zrušil bývalé úřady práce a nahradil je jedním Úřadem práce České republiky, který je ústředním orgánem státní správy majícím jednotlivé krajské pobočky. Následkem tohoto zákona, se kterým původně právní úprava datových schránek nepočítala, bylo také zrušení datových schránek bývalých úřadů práce a zavedení nové datové schránky Úřadu práce České republiky. Protože technický správce datových schránek vytváří nové datové schránky s časovým odstupem několika dní, díky zmíněnému vzniku nového orgánu veřejné moci nebylo po jistou dobu možné zasílat Úřadu práce České republiky datové zprávy do nové datové schránky ani do starých datových schránek.

Dočasné užívání ubytovacího zařízení (time-share)

Novinku v české právní úpravě představuje zavedení regulace tzv. time-share s účinností od 23. února 2011. Jedná se o smlouvy o dočasném užívání ubytovacího zařízení, které jsou často uzavírány distančně nebo přes Internet. Novela provedená zákonem č. 28/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně.

Tato novela vložila na konec ustanovení o spotřebitelských smlouvách speciální ustanovení týkající se právě dočasného užívání ubytovacího zařízení.

Elektronické zadávání veřejných zakázek

Regulace elektronického zadávání veřejných zakázek (eProcurement) se změnila účinností vyhlášky č. 9/2011 Sb., kterou se stanoví podrobnější podmínky týkající se elektronických nástrojů a úkonů učiněných elektronicky při zadávání veřejných zakázek a podrobnosti týkající se certifikátu shody, ve znění pozdějších předpisů. Tato vyhláška, která ovlivnila též fungování dynamického nákupního systému, nahradila předchozí vyhlášku č. 329/2006 Sb. Upravuje zejména certifikáty shody používané u elektronických nástrojů pro zadávání veřejných zakázek a náležitosti šifrování elektronických úkonů a záznamů o nich.

Přehled aktuální judikatury

Jaromír Šavelka, Matěj Myška

Česká republika

Ústavní soud k uchování lokalizačních a provozních údajů

Soud	Ústavní soud ČR
Sp. zn.	Pl. ÚS 24/2010
Datum	22. 3. 2011
Fáze řízení	Návrh na zrušení ustanovení zákona
Dostupnost	www.nalus.usoud.cz

Ústavní soud svým náleznem zrušil § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášku č. 485/2005 Sb., o rozsahu provozních a lokalizačních údajů, době jejich uchování a formě a způsobu jejich předávání orgánům oprávněným k jejich využívání, tedy právní úpravu tzv. "data retention". Zrušená ustanovení a vyhláška představovala dle názoru Ústavního soudu neproporcionální zásah do základního práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení ve smyslu čl. 10 odst. 3 a čl. 13 Listiny základních práv a svobod. Plénum kritizovalo zejména celkovou vágnost právní úpravy, která nedostatečně vymezovala okruh subjektů, které měly ke shromažďovaným údajům přístup, nestanovila konkrétně k jakým účelům je tato data možno využívat a negarantovala jedinci dostatečné právní záruky. Ústavní soud nevyhověl návrhu poslanců předložit Soudnímu dvoru EU předběžnou otázku stran (ne)platnosti Směrnice o data retention (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. 3. 2006 o uchování údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES) z důvodu nepřislusnosti. O tom, zda bude možno použít údaje vyžádané pro účely trestního stíhání na základě ústavně nekonformní úpravy, mají dle Ústavního soudu rozhodnout obecné soudy v každém jednotlivém případě. Podrobněji je toto rozhodnutí rozebráno v sekci Anotace tohoto čísla Revue pro právo a technologie.

Svobodně kritizovat na internetu

Soud	Vrchní soud v Praze
Datum	22. 3. 2011
Fáze řízení	Rozhodnutí o odvolání proti rozsudku Městského soudu v Praze

V prvním čísle Revue pro právo a technologie jsme informovali o rozhodnutí Městského soudu v Praze týkajícího se hranic mezi svobodou vyjadřování na internetu a ochranou osobnosti. Realitní společnost tehdy žalovala zpravodajský portál. Šlo o zveřejnění článku